

นิพนธ์ค้นฉบับ

การประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๒) คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พิศิษฐ วัฒนเรืองโกวิท*, วรพล วิהלลุม**, วันวิศา วงษ์แหวน**, บงกช เอี่ยมชื่น**

บทคัดย่อ

- บทนำ:** การประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๒) ของคณะแพทยศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรใน ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต
- วิธีการศึกษา:** เป็นการวิจัยเชิงประเมิน เก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๘ - เมษายน ๒๕๕๙ ประชากรเป้าหมาย ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ๒ คน นักศึกษา ๕๒๐ คน อาจารย์ผู้สอน ๗๖๗ คน และบัณฑิต ๑๗๔ คน เก็บข้อมูลจากการทบทวนเอกสารและการใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลเอกสารจากการวิเคราะห์เนื้อหา แบบสอบถามจากการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย เกณฑ์ในการประเมิน พิจารณาจากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิว่าเหมาะสมหรือควรปรับปรุง แบบสอบถามพิจารณาจากค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของหลักสูตร หากมากกว่าหรือเท่ากับ ๓.๕๐ แสดงว่าประเด็นนั้นมีความเหมาะสม
- ผลการศึกษา:** มีผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งเป็น นักศึกษาร้อยละ ๙๑ อาจารย์ร้อยละ ๒๓ และบัณฑิตร้อยละ ๗๙ ผลการศึกษาพบว่า ๑) ด้านบริบทมีความเหมาะสมและเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ ๒) ด้านปัจจัยนำเข้ามีความเหมาะสม แต่ต้องปรับปรุง ในเรื่องจำนวนหน่วยกิต การบูรณาการเนื้อหา การสอนเกี่ยวกับการวิจัย เวชจริยศาสตร์ ความปลอดภัยของผู้ป่วย การใช้ยาอย่างสมเหตุผล และภาระงานของอาจารย์ ๓) ด้านกระบวนการมีความเหมาะสม แต่ต้องปรับปรุงในเรื่องการวัดและประเมินผลด้านเจตคติ พฤติกรรม และการให้ข้อเสนอแนะของอาจารย์ต่อนักศึกษา ๔) ด้านผลผลิตมีความเหมาะสม เนื่องจากผู้สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลามีอัตราสูงและทุกคนได้รับใบประกอบวิชาชีพเวชกรรม
- วิจารณ์ และสรุปผลการศึกษา:** หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๒) คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในภาพรวมมีความเหมาะสมในทุกด้าน แต่ยังมีบางประเด็นที่ควรนำผลการประเมินไปปรับปรุงหลักสูตรใหม่ให้ดียิ่งขึ้น
- คำสำคัญ:** การประเมินหลักสูตร, แพทยศาสตรบัณฑิต, ซิปโปโมเดล

วันที่รับบทความ: ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐

วันที่อนุญาตให้ตีพิมพ์: ๘ มกราคม ๒๕๖๑

* ภาควิชารังสีวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

** งานบริการการศึกษา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผู้ให้ติดต่อ: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์พิศิษฐ วัฒนเรืองโกวิท ภาควิชารังสีวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ๑๒๑๒๐ โทร ๐๒ - ๙๒๖ - ๙๐๙๓ อีเมล pwattana@tu.ac.th

บทนำ

ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๘ กำหนดให้มีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรเป็นระยะๆ อย่างน้อยตามรอบระยะเวลาของหลักสูตร หรือทุกรอบ ๕ ปี^๑ และการประเมินหลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร เนื่องจากการประเมินจะช่วยให้ทราบว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมาเป็นหลักสูตรที่ดีหรือไม่ มีจุดดีและจุดด้อยอะไรบ้าง เพื่อนำไปเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการปรับหรือพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นต่อไป จากการดำเนินการใช้หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๒) ยังไม่มีการประเมินหลักสูตรอย่างเป็นระบบมีเพียงการประชุมสัมมนา ร่วมกันระหว่างอาจารย์ นักศึกษา และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุงพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยจึงได้ประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๒) ของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพื่อนำสารสนเทศที่ได้เสนอผู้บริหาร คณาจารย์ และฝ่ายวิชาการ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ นำไปพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอนต่อไป โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปป (CIPP Model) ประกอบด้วย การประเมินใน ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) บริบท (context) ๒) ปัจจัยนำเข้า (input) ๓) การดำเนินการ (process) และ ๔) ผลผลิต (product)^๒ เนื่องจากผู้วิจัยเห็นว่าการประเมินรูปแบบดังกล่าวครอบคลุมทุกขั้นตอนของการใช้หลักสูตร ทั้งการวางแผน การดำเนินงาน และผลสรุปของการใช้หลักสูตร โดยการประเมิน ๓ องค์ประกอบแรกจะมุ่งเน้นเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงระหว่างการใช้หลักสูตร ส่วนองค์ประกอบสุดท้ายจะแสดงถึงผลสรุปของหลักสูตร^๓

วิธีการศึกษา

เป็นการวิจัยเชิงประเมิน (evaluation research) โดยมีคำถามการประเมิน คือ หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๒) คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีความเหมาะสมหรือไม่ และมีประเด็นใดที่ต้องปรับปรุง โดยประเมินใน ๔ ด้าน ตามแบบซิปปโมเดล (CIPP Model) ได้แก่ ๑) ด้านบริบท ประกอบด้วย ปรัชญา วัตถุประสงค์ ๒) ด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย โครงสร้าง เนื้อหาวิชา อาจารย์ นักศึกษา ปัจจัยสนับสนุน ๓) ด้านการดำเนินการ ประกอบด้วย การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การบริหารหลักสูตร และ ๔) ด้านผลผลิต คือ บัณฑิต

ผู้วิจัยแบ่งการประเมินเป็น ๓ ส่วน ได้แก่

๑. การประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นการตรวจสอบคุณภาพขององค์ประกอบของหลักสูตรโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๒ ท่าน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านแพทยศาสตรศึกษา มีประสบการณ์ในการประเมินหลักสูตร และการบริหารโรงเรียนแพทย์ โดยประเมิน ๑) ด้านบริบท ประกอบด้วย ปรัชญา วัตถุประสงค์ ๒) ด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย โครงสร้าง เนื้อหาวิชา และ ๓) ด้านการดำเนินการ ประกอบด้วย การวัดและประเมินผล โดยผู้ทรงคุณวุฒิจะพิจารณาประเด็นที่กล่าวมาข้างต้นว่ามีความเหมาะสม และถูกต้องตามหลักการบริหารและพัฒนาหลักสูตรหรือไม่ มีประเด็นใดที่ต้องปรับปรุง โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสารหลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๒) คู่มือ นักศึกษา คู่มืออาจารย์ รายละเอียดของรายวิชา (มคอ. ๓, ๔) รายงานผลการดำเนินการของรายวิชา (มคอ. ๕, ๖) รายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร (มคอ. ๗) รายงานการประชุมสัมมนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน ผลการประเมินการจัดการเรียนการสอนรายวิชา และหลักเกณฑ์ การตัดสินผลสอบและการสอบซ่อม การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และบรรยายข้อค้นพบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิใช้เวลาในการวิเคราะห์เอกสารเป็นเวลา ๓ เดือน ตั้งแต่ ธันวาคม ๒๕๕๘ - กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ หลังจากนั้นจึงส่งผลการประเมินและข้อค้นพบกลับมายังผู้วิจัย การวัดผลของการวิจัย ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง ๒ ท่านเห็นสอดคล้องกันว่าประเด็นนั้นมีความเหมาะสมหรือควรปรับปรุง

๒. การประเมินโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เป็นการประเมินหลักสูตรในทุกด้าน ยกเว้นด้านผลผลิต เก็บข้อมูลจากอาจารย์ ผู้สอนสังกัดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์แพทยศาสตรศึกษาชั้นคลินิกโรงพยาบาลสระบุรี โรงพยาบาลสุราษฎร์ธานี โรงพยาบาลชุมพรเขตรอุดมศักดิ์ และโรงพยาบาลพุทธโสธร นักศึกษาที่เข้าศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๓ - ๒๕๕๕ และบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา ๒๕๕๗ ซึ่งเป็นรุ่นแรก ที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรที่ประเมิน โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน ๓ ชุด สำหรับอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต ในแบบสอบถาม ๑ ชุด ประกอบด้วย ๑) แบบตรวจสอบรายการ ๒) แบบมาตรฐานประมาณค่า ๕ ระดับ และ ๓) แบบสอบถามปลายเปิด ตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ ๓ ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านแพทยศาสตรศึกษา ๒ ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและประเมินผล ๑ ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา พิจารณาความสอดคล้องกับกรอบการประเมิน จุดมุ่งหมาย ในการประเมิน นิยามศัพท์ และความถูกต้องในการใช้ภาษา

โดยใช้การวิเคราะห์ค่า IOC (Objective Congruency Index)^๕ เพื่อหาค่าความสอดคล้องของความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ใช้การเก็บข้อมูล ๒ วิธี ได้แก่ ๑) แบบสอบถามสำหรับบัณฑิต ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปแจกให้บัณฑิตในวันซ้อมรับพระราชทานปริญญาบัตร มีบัณฑิตตอบแบบสอบถามจำนวน ๑๓๗ คน จาก ๑๗๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๘.๗๔ ๒) แบบสอบถามสำหรับนักศึกษาและอาจารย์ จัดทำเป็นแบบสอบถามออนไลน์ จำนวน ๒ ชุด โดยมีระยะเวลาในการตอบแบบสอบถามระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - พฤษภาคม ๒๕๕๙ มีนักศึกษาตอบแบบสอบถาม ๔๗๒ คน จาก ๕๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๘๐ และมีอาจารย์ตอบแบบสอบถาม ๑๗๖ คน จาก ๗๖๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๙๕ การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การแจกแจงความถี่ และค่าเฉลี่ย ส่วนคำถามปลายเปิดใช้การวิเคราะห์เนื้อหา การตัดสินผลการประเมินพิจารณาจากความเห็น หรือการตอบแบบสอบถามของนักศึกษา อาจารย์ และบัณฑิต ในแต่ละประเด็นแบ่งเป็นเหมาะสม หมายถึง ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของหลักสูตรในประเด็นต่างๆ ของผู้ตอบแบบสอบถาม มากกว่าหรือเท่ากับ ๓.๕๐ จาก ๕ ระดับ ควรปรับปรุง หมายถึง ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของหลักสูตรในประเด็นต่างๆ ของผู้ตอบแบบสอบถาม น้อยกว่าหรือเท่ากับ ๓.๔๙ จาก ๕ ระดับ

๓. การประเมินจากเอกสาร เป็นการตรวจสอบคุณภาพขององค์ประกอบของหลักสูตร ด้านผลผลิต ว่าผู้เรียนสามารถสำเร็จการศึกษาตามระยะเวลา รวมทั้งสามารถสอบผ่านและได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมหรือไม่ เก็บรวบรวมข้อมูลจากข้อมูลผู้สำเร็จการศึกษาของงานบริการการศึกษา และข้อมูลผู้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมจากงานกิจการนักศึกษา คณะแพทยศาสตร์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ และร้อยละ และรายงานข้อค้นพบการศึกษาที่ได้รับการรับรองด้านจริยธรรมการวิจัยในคน จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ชุดที่ ๑ รหัสโครงการ MTU-EC-ES-๑-๑๖๘/๕๘ หนังสือรับรองเลขที่ ๑๘๗/๒๕๕๘

ผลการศึกษา

แยกเป็นรายด้านพบว่า

๑. หลักสูตรมีความเหมาะสมด้านบริบท เนื่องจากปรัชญาของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับสภาพสังคม มีความชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้ แต่ยังคงขาดความเชื่อมโยงกับปรัชญาของการอุดมศึกษา ปรัชญาของสถาบัน ส่วนวัตถุประสงค์ของหลักสูตรก็มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม เป็นหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์ (outcome-based)

มีความชัดเจน เพราะพัฒนามาจากผลการประชุมแพทยศาสตรศึกษาแห่งชาติครั้งที่ ๒ แต่ยังมีประเด็นที่ต้องปรับปรุง ได้แก่ รูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการที่อาจปรับเป็นวิธีการอื่น เช่น การทำให้นักศึกษาตระหนักถึงความเป็นองค์รวมในการดูแลผู้ป่วย ส่วนวัตถุประสงค์ของหลักสูตรยังต้องพัฒนาการนำวัตถุประสงค์ไปสู่การปฏิบัติของทุกรายวิชา เพื่อให้มั่นใจว่าได้ดำเนินการครบทุกวัตถุประสงค์ อีกทั้งบางวัตถุประสงค์ประเมินผลได้ยาก

๒. หลักสูตรมีความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้า ทั้งเรื่องโครงสร้าง เนื้อหาวิชา อาจารย์ นักศึกษา และปัจจัยสนับสนุน แต่ก็มีประเด็นที่ต้องปรับปรุง ได้แก่ จำนวนหน่วยกิตที่ยังมากเกินไปกว่าค่าเฉลี่ยของโรงเรียนแพทย์อื่น เนื้อหาวิชาที่ยังบูรณาการได้ไม่สมดุล ควรเพิ่มเติมการสอนการทำและประยุกต์งานวิจัย และเพิ่มเติมการนำความรู้จากงานวิจัยมาใช้ในการเรียนการสอน เพิ่มเติมเนื้อหาเกี่ยวกับเวชจริยศาสตร์ ความปลอดภัยของผู้ป่วย การใช้ยาอย่างสมเหตุผล เพราะยังไม่เพียงพอ เกณฑ์ภาระงานของอาจารย์ที่ยังไม่เหมาะสม นอกจากนี้ อาจารย์จากศูนย์แพทยศาสตรศึกษาชั้นคลินิกยังเห็นว่าต้องปรับปรุงจำนวนและคุณสมบัติของผู้เรียน เช่น การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ทักษะภาษาต่างประเทศ ถ้าแสดงความเห็นหรืออภิปราย รวมทั้งการมีจิตสาธารณะ

๓. หลักสูตรมีความเหมาะสมด้านกระบวนการ ทั้งการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการบริหารหลักสูตร แต่ยังมีประเด็นที่ต้องปรับปรุง ได้แก่ การวัดและประเมินผลด้านเจตคติและพฤติกรรมเนื่องจากไม่มีการบรรยายละเอียดชัดเจนว่าจะประเมินอย่างไร โดยใช้เครื่องมืออะไร ไม่ได้ระบุการให้ข้อเสนอแนะของอาจารย์ต่อนักศึกษา (feedback) ส่วนการบริหารหลักสูตรมีเพียงอาจารย์จากศูนย์แพทยศาสตรศึกษาชั้นคลินิกเท่านั้นที่เห็นว่ายังไม่เหมาะสม เช่น การช่วยเหลือนักศึกษา มีการนำผลการประเมินการจัดการเรียนการสอนและสัมมนาประจำปีไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน และการให้ความช่วยเหลือศูนย์แพทยศาสตรศึกษาชั้นคลินิกในการจัดการเรียนการสอน

๔. หลักสูตรมีความเหมาะสมด้านผลผลิต เนื่องจากผู้เรียนร้อยละ ๙๕.๐๙ สามารถสำเร็จการศึกษาตรงตามระยะเวลาซึ่งมีอัตราที่สูง และทุกคนที่สำเร็จการศึกษาตรงเวลาสามารถสอบเพื่อรับการประเมินและรับรองความรู้ความสามารถในการประกอบวิชาชีพเวชกรรมและได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม แต่ยังคงพัฒนากระบวนการสอบคัดเลือกและการติดตามผู้เรียนเพื่อลดจำนวนการลาออก และการไม่สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลา รวมทั้งต้องมีการศึกษาคุณภาพของบัณฑิตด้วย

วิจารณ์และสรุปผลการศึกษา

ในด้านบริบท ถึงแม้ว่าปรัชญาของหลักสูตรจะสอดคล้องกับสภาพสังคม มีความชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้ แต่ในการปรับปรุงหลักสูตรต่อไปต้องพัฒนาการเขียนปรัชญาของหลักสูตรให้มีความเชื่อมโยงกับปรัชญาของการอุดมศึกษา ปรัชญาของสถาบัน เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางในการเขียนปรัชญาของหลักสูตร ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา^๑ ในด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตรบางวัตถุประสงค์ยังวัดผลได้ยาก เช่น วัตถุประสงค์ที่ ๙ ผลิตบัณฑิตแพทย์ที่ “มีศิลปะการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข” ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์เห็นสอดคล้องกันว่าต้องปรับปรุงหรือควรพัฒนาการวัดผลเชิงประจักษ์

ด้านปัจจัยนำเข้าในส่วนจำนวนหน่วยกิตที่มากเกินไปเป็นประเด็นที่เห็นว่าต้องนำไปปรับปรุงเนื่องจากข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง ๒ ท่าน สอดคล้องกับนักศึกษาที่เห็นว่าเรียนหนักเกินไป ส่วนเรื่องเนื้อหาเกี่ยวกับเวชจริยศาสตร์ ความปลอดภัยของผู้ป่วย การใช้ยาอย่างสมเหตุผล และการป้องกันโรคและสร้างเสริมสุขภาพ เมื่อพิจารณาจากรายวิชาในหลักสูตรแล้วเห็นว่ามีการสอนเนื้อหาในส่วนนี้ ซึ่งควรเพิ่มรายละเอียดให้ชัดเจนในแผนการสอนและรายละเอียดของรายวิชา (course specification) มคอ. ๓ และ ๔ ตามแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา การสอนการทำและประยุกต์งานวิจัย ในปัจจุบันหลักสูตรได้มีรายวิชาที่เปิดสอนแล้ว แต่ยังคงพัฒนาให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการทำวิจัยร่วมกับอาจารย์เพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานสากลสำหรับแพทยศาสตรศึกษา^๔

ด้านกระบวนการต้องพัฒนาความชัดเจนของการวัดและประเมินผลด้านเจตคติและพฤติกรรม และการให้ข้อมูลป้อนกลับ (feedback) แก่ผู้เรียน โดยต้องระบุกระบวนการว่า จะทำอย่างไร เมื่อไหร่ ใช้เครื่องมืออะไรในแผนการสอนและรายละเอียดของรายวิชา (course specification) มคอ. ๓ และ ๔ ในด้านกระบวนการผู้วิจัยได้ค้นหาเอกสารหลายฉบับพบว่าคณะแพทยศาสตร์ได้ดำเนินการใช้หลักสูตรอย่างรอบคอบ คือ มีการตั้งคณะกรรมการ อนุกรรมการ ขึ้นมาควบคุมการใช้หลักสูตรในหลายขั้นตอน เช่น คณะกรรมการบริหารหลักสูตร คณะอนุกรรมการประเมินผล คณะกรรมการพัฒนานักศึกษา และอนุกรรมการรายวิชา เป็นต้น มีการประเมินการจัดการเรียนสอนทุกรายวิชา รวมทั้งมีการสัมมนาการจัดการเรียนการสอนหลังสิ้นสุดการเรียนการสอนในแต่ละปีการศึกษา เพื่อปรับปรุงกระบวนการใช้หลักสูตร ในส่วนการให้ความช่วยเหลือศูนย์แพทยศาสตรศึกษาชั้นคลินิกในการจัดการเรียนการสอนนั้นคณะแพทยศาสตร์ได้มีการดำเนินการในหลายส่วน เช่น การออกข้อสอบ การตรวจข้อสอบ การรับ

นักศึกษามาเรียนที่โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ การบรรยายผ่านระบบ Teleconference กรณีหัวข้อที่ไม่มีอาจารย์ที่สอนได้ เป็นต้น

ด้านผลผลิตพบว่าผู้เรียนที่ลาออก และมีผู้สำเร็จการศึกษาไม่ตรงตามเวลาประมาณร้อยละ ๕ อาจต้องมีการศึกษาในเชิงคุณภาพถึงสาเหตุของการลาออก และสาเหตุที่ส่งผลให้ผู้เรียนไม่สามารถสำเร็จการศึกษาได้ภายในระยะเวลา เพื่อเป็นข้อมูลในการดูแลผู้เรียน

การวิจัยครั้งนี้ยังมีจุดที่ต้องปรับปรุงในส่วนของ การเก็บข้อมูลจากอาจารย์ผู้สอนเนื่องจากได้ข้อมูลตอบกลับค่อนข้างน้อยถึงแม้ผู้วิจัยจะได้ติดตามแล้วก็ตาม แต่เนื่องจากข้อจำกัดเรื่องเวลาจึงได้ข้อมูลมาวิเคราะห์ในปริมาณน้อย

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่สนับสนุนทุนวิจัย ศาสตราจารย์เกียรติคุณ พลตรีหญิง แพทย์หญิงวณิช วรณพุกษ์ และศาสตราจารย์เกียรติคุณ แพทย์หญิงบุญมี สถาปัตยวงศ์ ที่ให้ความกรุณา วิเคราะห์และประเมินหลักสูตร รองศาสตราจารย์ แพทย์หญิงวัลลีสัตยาศัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ชัยพุกษ์ กุสุมาพรรณโณ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิญา อิงอาจ ที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ขอขอบคุณอาจารย์ บัณฑิต และนักศึกษาทุกท่านที่สละเวลาในการให้ข้อมูล

เอกสารอ้างอิง

๑. Ministry of Education. Standard Criteria for Bachelor Degree Programs (2015). 2015.
๒. Stufflebeam DL. The CIPP model for evaluation. In: Kellaghan T and Stufflebeam DL, editors. The International Handbook of Educational Evaluation. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers; 2003 p. 31 - 61.
๓. Frye AW, Hemmer PA. Program evaluation models and related theories: AMEE guide no. 67. Med Teach. 2012;34(5):e288-99.
๔. Patthiyatane S. Educational Measurement. Kalasin: prasarn printing house; 2003.
๕. The World Federation for Medical Education. Basic Medical Education for Quality Improvement (The 2015 Revision). 2015.

Abstract

An Evaluation of the Doctor of Medicine Program (Modified 2009), Faculty of Medicine, Thammasat University

Pisit Wattanaruangkowit*, Worapon Wilaem**, Wanwisa Wongwan**, Bongkot lamchuen**

* Department of Radiology, Faculty of Medicine, Thammasat University

** Educational Service Office, Faculty of Medicine, Thammasat University

Introduction: An evaluation of Doctor of Medicine program (modified 2009), Thammasat university is an essential component of continuous renewal of the program. The study aimed to evaluate the program appropriateness in four areas: context, input, process and output.

Method: The study was evaluation research conducted during October 2015 to April 2016. The context of program was evaluated by two medical educators using all relevant curriculum documents. Other three areas were answered by the current clinical-year students, teachers who involved in the program and the first batch of graduate from this program by using online and paper questionnaire. The criteria for appropriate was the mean of item ≥ 3.50 . The authors analyzed the data using descriptive statistics.

Result: Ninety-one percent of current students, twenty-three percent of teachers and seventy-nine percent of the first batch graduate responded. The context of program was appropriate both philosophy and objectives and was outcome - based curriculum. For input; the structure, content, teachers, students and learning resources were appropriate but minor concerns on integration and a large number of credits were noted. Medical ethics, patient safety, rational use of drugs and teacher workload were inappropriate. For process; providing learning experiences and assessment were appropriate but attitude assessment and student feedback should be improved. Finally, the output was very satisfied as evident by the percentage of graduates who acquired the medical license.

Discussion and Conclusion: Doctor of Medicine program (modified 2009) was appropriate according to the evaluation in four areas and some opportunities for improvement were identified.

Key words: Curriculum Evaluation, Doctor of Medicine Program, CIPP Model